

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

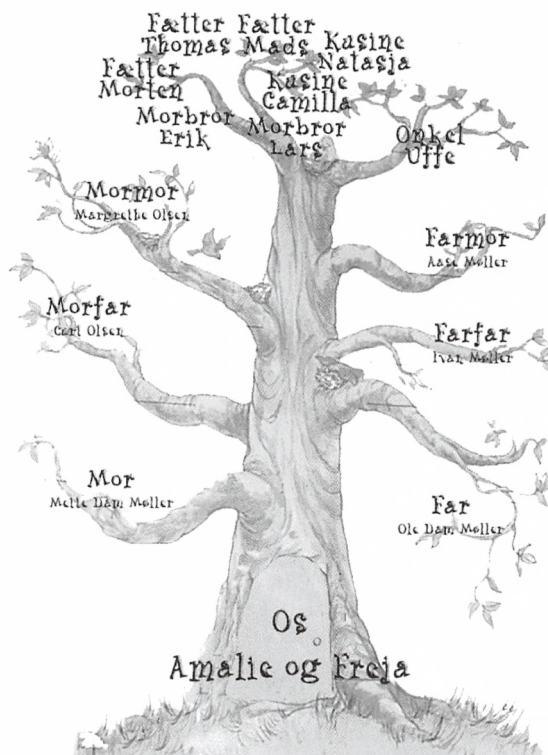
Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

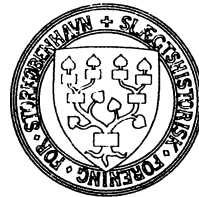
Slægt & Staun

23. Aargang Nr. 3 August 2004

Et stamtræ er et træ, der viser, hvem du stammer fra. Mange danskere har udenlandske forfædre, hvis de går et par generationer tilbage. Det samme gælder måske også din familie? Måske behøver du slet ikke gå så langt tilbage?

**Slægtshistorisk forening
for Storkøbenhavn.**
<http://www.genealogi-kbh.dk/>

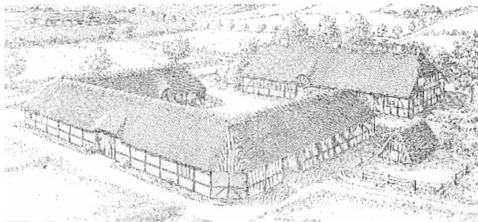
Stiftet den 7. januar 1977.

Formand:	Anna Margrethe Krogh-Thomsen. Hedebyvej 5, 3650 Ølstykke.	Tlf: 4717 9251 E-mail: krogh@get2net.dk
Kasserer:	Merete Witt Lyshøj Alle 7, 2 sal th. 2500 Valby	Tlf: 36 46 43 71 Girokonto: 220-8628 E-mail: mwitt@jubiiimail.dk
Sekretær	Gyda Mølsted Ajax Alle 18 , 2650 Hvidovre.	Tlf: 3649 2878 E-mail: harald-gyda@adr.dk
Ansvarshavende redaktør:	Gitte Bergendorff Høstbo Obovej 14, 2730 Herlev.	Tlf: 4484 9131 E-mail: janhb@mail.danbbs.dk
Bestyrelsesmedlem.	Peter Wodskou Arnesvej 44 2700 Brønshøj.	Tlf: 3828 9475 E-mail:peter.wodskou@get2net.dk
Bestyrelsesmedlem.	Tage Ejbøl Fortvej 206 2610 Rødovre.	Tlf: 3641 1651 E-mail: tagee@ofir.dk
Bestyrelsesmedlem.	Erling Dujardin Digehuset 5, st.1. 2670 Greve.	Tlf: 4390 8625 E-mail: fam.dujardin@image.dk
Best.suppleant.	Ruth Elsøe Strandhaven 15, 3060 Espergærde	Tlf: 4913 2012 E-mail: ruth-e@mail.tele.dk

Bladet sendes gratis til foreningens medlemmer – 4 gange årligt: Uge 8 – 18 – 32 og 45.
Midt i februar, først i maj, først i august og først i november.

Deadline for forslag til artikler er 18. januar, 31. marts, 8. juli samt 8. oktober.
Prisen for enkelte numre er kr. 15.- (+ forsendelse). Abonnement koster kr. 75.- pr. år inkl. forsendelse.
For udenlandske abonnementer betales desuden porto for forsendelsen..
Tilmelding kan ske ved indbetaling på foreningens girokonto 220 8628.

Kontingent for medlemskab af Slægtshistorisk forening for Storkøbenhavn er: kr. 175.- pr. år, inkl. Slægt & Stavn og 2 numre af Slægten. 2 samboende medlemmer betaler kr. 225.- pr. år.
Gæstebillet til vore foredrag er kr. 20.- pr. gang.
Eftertryk med kildeangivelse er tilladt efter aftale med redaktionen.
P.S. Artikler i bladet afspejler ikke nødvendigvis foreningens holdning.

Er slægtsforskning kun romantik?

Svaret på overskriften kan umiddelbart blive et stort ja, for hvor mange af os har ikke

oplevet det underlige sug, man får i maven, når man første gang kommer til den egn, hvor man ved, at ens egen slægt kommer fra og har haft sin tilværelse. Her er anerne født, her arbejdede og virkede de, her avlede de børn og her blev de begravet. Og som person er man nu den sidste i den lange række sammen med sine børn. Jo, i sandhed, der er et romantisk skær over nostalgien.

Desværre kan man ikke sige, at der er tale om en egentlig slægtsforskning, selv om det at besøge slægtsstederne sagtens kan indgå i forskningen.

Det spændende ved at slægtsforske er bl.a., at man kan beskæftige sig med den indholdsrige hobby, netop på den facon, som man selv har evner, tid og lyst til. Men som ved alle andre fritidsbeskæftigelser er det ganske fornuftigt at læse, hvad andre erfarne har oplevet, før man selv går i gang. Til slægtsforskning hører at anskaffe sig viden og opsamle den ved at opsøge de mange kilder i form af arkivalier, der findes på vore lokalarkiver, landsarkiverne og rigsarkivet, for slet ikke at tale om de mange forskellige specialarkiver, som vi har så mange af i Danmark.

Ikke mange hobbyer kan som slægtsforskningen kan byde på så righoldige og variable arbejdsområder. Man kan undersøge og finde resultater – og reproducere materialet til det hæfte eller den bog, man mener, at ens efterslægt skal have i hånden på et tidspunkt. Det er en alsidig forskning, som man gudskelov ikke behøver at være akademiker for at kunne udføre.

Samtidig med at betingelserne er blevet bedre, og kildemateriale er blevet gjort mere tilgængeligt, er kravene til gengæld også vokset til et seriøst stykke arbejde. Man skal hele tiden have det for øje, at det produkt, man afleverer til efterslægten, er resultater, læserne tror på og måske selv bygger videre på. Alt dette betyder, at den moderne slægtsforskning af i dag må og skal opfattes som et solidt stykke håndværksarbejde. Det er vigtigt at være opmærksom på, at slægtsforskning er en interesse, som kræver megen tid. Kommer man først rigtig i gang og bliver grebet af arbejdet, slipper det sjældent en igen. Grundig og samvittighedsfuld slægtsforskning kræver sin kvinde eller mand og det meste af fritiden.

Svaret på overskriften herover er derfor: Nej slægtsforskning er ikke kun romantik – men en indholdsrig forskning, der giver stor glæde og rigdom, når man når resultaterne – og man får en vigtig sidegevinst: man møder på sin vej så mange hyggelige mennesker.

God jagt og arbejdslyst med din forskning!

Einar Storm

En kvindeskæbne i det gamle Kjøbenhavn

1715 1823 den 8. d. Octobr. er nærværende *Pige*-barn født paa
den kongelige Fødselsstiftelse i Kjøbenhavn, og givet Nr. 758
Den 11de ejend. er dette Barn, uden at dets Forældre ere angivne,
paa Stiftelsens døbt og kaldet: *Johanne Marie*
Buschmann
Præst ved den kongelige Fødselsstiftelse.
1829 den 15. Octobr. er det afgivet, til den kongelige Plejestiftelse.
den 21. October var med *Anders* *Christensen* *Christensen*
Moderen, Nr. 190. *Christensen*
Christensen

På den kgl. Fødselsstiftelse i København blev der den 8. oktober 1823 født en lille pige. Hun blev døbt tre dage senere, "uden at dets forældre ere angivne", af stiftelsens præst pastor Buschmann. Hun fik navnet Johanne Marie. Den 15. oktober blev barnet afgivet til den kongelige Plejestiftelse og samme dag overdraget til moderen Kirstine Christensen. I journalen stod der yderligere, at "Moderen tager barnet med til Teglgårdsstræde 195 i Bagstuen hos Smedemester Broselius".

Johanne Marie blev sat i pleje hos familien Brusellius, som hun boede hos, indtil hendes mor blev gift.

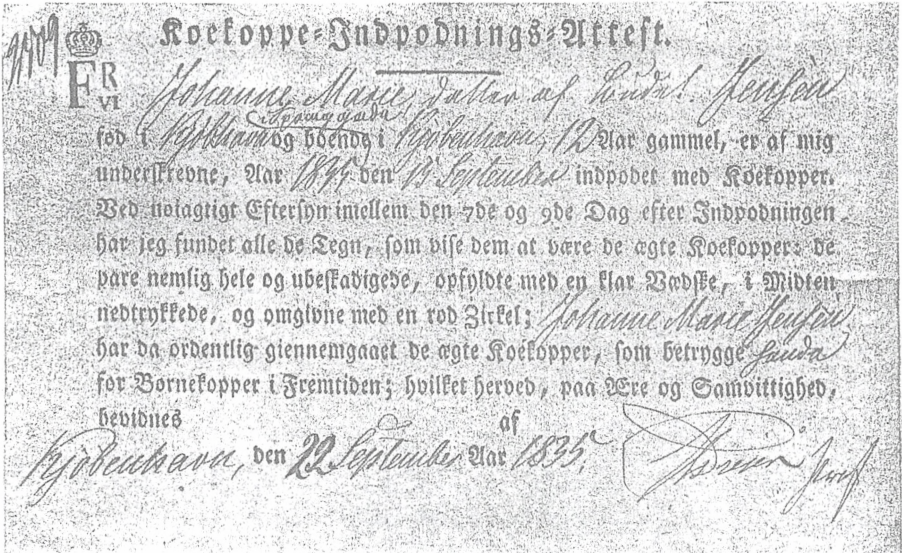
Kirstine Christensen blev født 10. november i Ålborg og døbt i Budolfi kirke den 5. december 1800. Forældrene var Christen Sørensen og Christine Nielsdatter. Kirstine blev konfirmeret 21. april 1816 i Budolfi kirke, og præsten skrev, at hendes opførelse var god. Efter konfirmationen kom Kirstine til København og fik arbejde som tjenestepige. Den unge Kirstine blev gravid, og som 22-årig fødte hun den lille pige på den kgl. fødselsstiftelse uden at ville oplyse faderens navn.

En ung mand ved navn Jens Jensen blev født 28. december 1798 i Nøløv, en lille landsby syd for Århus. Forældrene var Jens Knudsen og Ane Jensdatter. Jens blev soldat og i lægdsrullen stod, at han var 1,62 meter høj, og at han kom til København omkring 1829. Jens og Kirstine mødte hinanden. På det tidspunkt var Kirstine tjenestepige hos oberstløjtnant og brandmajor Peter Martin Quist i Skindergade 15. Jens var bud ved det Kgl. Admiralitet og Commissariats Collegium, men ved brylluppet var han avanceret til "Budemester", og nogle år efter blev han opsynsbetjent ved Holmen.

De blev gift den 27. april 1833 i Vor Frue kirke, og familien Jensen fik lejlighed i Springgade nr. 28, 3 sal tv. i et af Københavns fattigkvarterer. Gaden eksisterer ikke mere,

den gik der, hvor nu Gutenberghus ligger. Dens navn blev i 1881 ændret til Pilestræde. Navnet Springgade relaterede til, at byens avlsgård lå her bag Trinitatis kirke, hvor byens tyre og hingste var opstaldet, så gårdmændene kunne komme med deres hundyr, når de skulle bespringes.

Efter vielsen blev den nu 9 årige Johanne Marie adopteret af Jens Jensen. På hendes kopeattest står følgende: "*Johanne Marie, datter af Budet Jensen fød i Kjøbenhavn og boende i Springgade i Kjøbenhavn 12 Aar gammel...*".

Johanne Marie blev storesøster, da Jens og Kirstine fik en lille pige den 30. december 1834, hun blev døbt *Jensine Nicoline Christine* i Holmens kirke, hvor Johanne Marie stod fadder.

Året efter den 28. november 1835 blev lillebroderen *Alfred Christian Jensen* født. 14 år gammel den 22. april 1838, blev Johanne Marie konfirmeret i Holmens kirke af hofprædikant pastor Münster.

Her stod hun opført som datter af "*Bud i det Kgl. Admiralitets og Commisariats Collegium Jens Jensen og Kristine Christensen, boende Lille Kongensgade 82*".

I kirkebogen har hun fået karaktererne g i kundskab og mg i opførelse. Da adressen ved Johanne Maries konfirmation ikke er familiens adresse, kunne det tyde på, at Johanne allerede som 14-årig havde været ude at tjene. Jens og Kirstines ægteskab varede kun 9 år. Den 7. juni 1842, kun 41 år gammel, døde Kirstine af brystsyge. Johanne Marie, der i familien blev kaldt Marie, var blevet 18 år, Jensine 7 år og Alfred 6 år gammel.

Marie måtte nu overtage rollen som moder for sine mindre søskende og faderen.

Skiftet efter Kirstine Jensen fortæller, hvad familien ejede. De havde 2 sengesteder, 4 dyner, 4 puder, 2 par lagner. Af møbler var der et klædeskab, 2 borde og 8 stole. Et gammelt chatol med skab, 2 kommoder, og en sofa. Desuden fandtes der 2 spejle, 3 gardiner, 1 kedel, 1 komfur, 1 gryde og noget sten-, ler- og trætøj. Der var også nogle gamle gangklæder. I alt for 52 rigsdaler og 3 mark.

Ifølge folketællingen 1845 var Jens Jensen blevet gift igen. Jens var opsynsmand ved Holmen, og børnenes nye stedmoder hed Ane Marie. Hun var 33 år gammel og født i Skovshoved. Marie arbejdede med syning, og børnene Jensine og Alfred gik i skole.

Foto: Ane Marie Jensen f. 1812

Der fortælles ikke meget om årene fra 1842 – 1847 og livet med stedmoderen. Men Marie havde mødt en ung korporal, som blev hendes udkårne. Den 31. oktober 1847 blev Marie viet til Abraham Alexander Madié i Garnisons kirke. I kirkebogen for vielsen står der følgende:

*"Ungkarl Abraham Alexander Madié, 25 Aar gl. her af Staden, Sergeant ved den kgl. Livgarde tilføds og Jomfru Johanne Marie Jensen, 24 Aar gl. her af Staden".
Forloverene var: C. Brusellius Kleinsmedemester, Lars Bjørnstræde 186
og Schlichter, Sergeant ved 3die L.I.B.*

C. Brusellius var Maries gamle plejefar og Schlichter var Abrahams stedfar. Abraham var søn af afdøde sømand Alexander Madié og Thora Cathrine Pedersdatter von Krabbe. Abraham var født 10. december 1820. Hvor det unge par boede som nygifte vides ikke, men muligvis boede de på Livgardens kaserne ved Rosenborg slot, eftersom Abraham boede der ved folketællingen i 1845.

I marts 1848 brød krigen ud i Slesvig, og Abraham blev sendt til fronten. Marie havde gemt et brev fra ham. Det var på lyserødt indpakningspapir, krøllet og hullet og uden dato. I brevet fortæller han, hvordan de lå ved Slesvig og ventede på ordre til at angribe fjenden. Efter krigen, som sluttede i 1850, blev Abraham udnævnt til våbenmester, og de boede sikkert stadig på kasernen.

Den 16. juli 1851 fødte Marie en søn, som fik navnet Martin Christian Senius Madié. Han blev døbt i Garnisonskirken og én af fadderne var madam Brusellius. I 1853 blev Abraham syg og indlagt på Garnisonshospitalet, hvor han døde 32 år gammel den 29. juni af astma. Mens Abraham lå på hospitalet boede Marie og den lille dreng i Springgade hos hendes far og stedmoder og her fik hun brevet om mandens død.

"Gode Mdme Madie

Kjøbenhavn d. 30/6 53

Efter Løfte tillader jeg mig at sende dem disse faae Linier, og gjør det mig usigelig ondt, at jeg skal mueligen være den Første som underrette dem om, at deres høitelskede Mand blidt og rolig er afgaaet ved døden i aftes KL 11/. Lad ikke nu gode Mdme Madie dette sørgelige Budskab alt for dybt nedbøie deres Sind, see paa deres lille uskyldige Martin og tag imod deres gode Forældres Husvalelse og Trøst, og forestil dem at det er med Guds Villie skeet, da vil de nok føle en Lindring i deres tunge Skjæbne.- Deres gode mand hviler nu saa sødt og rolig, han er jo lykkelig og nu fri for Verdens Sorger og Besværligheder.
Deres hengivne C. Hammerlew"

Der var plads til hende i den lille lejlighed, da broderen Alfred var kommet i snedkerlære hos snedkermester Enghoff i St. Kongensgade, hvor han boede. En måned efter fik Marie et stort foldet brev med sort laksegl dateret d. 23. juli 1853 fra svigerforældrene. Det var et kondolencebrev, hvor de udtrykker deres sorg over Abrahams død. De tilbød Marie og Martin at flytte ned til dem i Nykøbing Falster. Abrahams stedfader var blevet arrestforvarer og politibetjent ved arresten i Nykøbing Falster, hvor han havde en lejlighed på rådhuset.

Foto: Johanne Marie som ung enke.

De ville sende penge til billetten til skibet "Flora", som sejlede fra Børsen til Nykøbing F. og det ville glæde dem at være Marie og Martin til trøst og opmuntring.

Men Marie kunne ikke tage til Nykøbing Falster, da hun var gravid med det næste barn, og den 31. december 1853 fødte hun en lille pige, som blev døbt Thora Alexandrine Madié i Trinitatis kirke, opkaldt efter sin farmor.

Marie fik igen brev fra svigerforældrene. Svigermoderen var meget syg af gigt og måtte holde sengen i op til flere dage. Hun fik også "*anfald af sterk Moderkrampe*". De var glade for, at Maries lille pige blev døbt Thora, da det var det navn, Svigermoderen havde ønsket. De skrev, at de havde oprettet et testamente, hvor alt, hvad de ejede, skulle gå til Martin og Thora.

Den 21. maj 1854 døde så Maries svigermor Thora Schlichter, og Frederik Vilhelm Schlichter prøvede igen at få Marie og børnene til at flytte ned til ham i Nykøbing Falster, men uden held.

Maries far Jens Jensen var blevet syg og endnu et dødsfald ramte familien, da han døde den 2. juni 1854.

Efter faderens død, flyttede Marie til sine plejeforældre, familien Brusellius. Her modtog hun atter brev fra svigerfaderen. Han skrev denne gang at han ville sende hende svigermoderens efterladte gangklæder, så hun kunne spare på udgifterne til tøj for en stund.

Efter et par breve frem og tilbage besluttede Marie sig endelig for at flytte til Nykøbing F. med børnene. I det sidste brev fra Schlichter, som Marie havde gemt, skrev han, at hun blot skulle gå ned til Børsen og henvende sig til Skipper H. Schmidt fra Nykøbing, så ville han sørge for hendes gods, når hun afleverede det indlagte brev. Hans skib afgik hver fredag, og efter 3 timers sejlads ville skibet anløbe Gåbense, hvor Slichter så ville komme ombord og følge med til Nykøbing. Han bad hende skaffe ham at vide, hvad dels store dels små politiknapper kostede dusinet, og hvor han skulle købe dem, hos guldsmed eller gørtler.

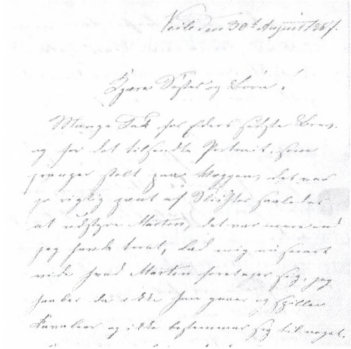
Blandt de 18 breve, som Marie havde gemt, var der et fra søsteren Jensine skrevet i januar 1857. Hun fortalte, de havde haft så dårligt vejr, at de ikke kunne komme til bekendte på Christianshavn. Marie havde tidligere spurgt Jensine, om hun ikke skulle have en kæreste. Da svarede Jensine, at hun hellere ville vaske Rundetårn end have et københavnsk mandfolk. *"Du har vel hørt, at de gamle Jomfruer er sat til at vaske Rundetaarn og Peppersvendene skal bære Vand dertil. Det kan blive ret morsomt"*

Hendes brev vidnede ikke om en særlig god skolegang i det indre København. Hun boede hele sit liv i Springgade 28, hvor hun ernærede sig som modehandlerinde og syede modepynt. Hun forblev ugift, og døde da hun var 35 år af lungebetændelse i hjemmet 2. juledag 1879. Der var også kærlige breve fra Maries plejeforældre, som vidnede om, at hun havde haft et godt forhold til dem. I 1863 var Marie igen i København, men uden Martin, som blev hos "bedstefaderen", indtil han blev konfirmeret, muligvis i foråret 1867. Hendes adresse var "Højbro Plads Nr. 12 Quisten", og i juli 1864 var den Stormgade 2.

Marie ernærede sig ved at sy, så hun blev glad, da Slichter i et brev til hende skrev, at han havde været på auktion og købt nogle tistiller (et pænere ord for underskørter) og en næsten ny brun kåbe, som hun kunne sy om.

To veninder i Nykøbing Falster skrev breve til hende i 1867. I det ene brev fortalte Caroline meget morsomt om kongeskibet Slesvigs besøg i byen. Også dengang sejlede kongeskibet rundt til de mange forskellige danske byer på sommertogt.

Maries bror Alfred var rejst til Vejle i 1860, hvor han fik arbejde som snedkervend hos snedkermester Bendixen. Han blev gift november 1861 med Jensine Olesen i Vejle. De fik en lille pige, der blev døbt Thora opkaldt efter sin kusine Thora, Maries datter. Hun døde i januar 1867, 4 år gammel, men 3 måneder før i oktober 1866 havde Alfred og Jensine fået en søn, som blev døbt Jens Martin Michael Jensen. Marie fik et brev fra Alfred i august 1867, hvor han skrev til hende:

"Veile den 30 te August 1867 *Kjære Søster og Børn!*

Mange Tak for Eders sidste Brev og for det tilsendte Portrait, som pranger stolt paa Væggen, det var jo rigtig pænt af Slichter saaledes at udstyre Martin, det var mere end jeg havde troet, lad mig nu snart vide hvad Martin foretager sig, jeg haaber da ikke han gaaer og spiller Cavaleer og ikke bestemmer sig til noget. Her

har vi det ved det Gamle den ene Dag gaer omtrent som den anden, der er derfor kun meget lidt at skrive om, Sines Helbred er lidt skrantet, mit og Jens's derimod godt, hun plages især af nogle slemme Hoste saasnt hun kommer i Seng, som ofte forstyrrer det meste af hendes Nattesøvn, men med Guds Hjælp bliver det vel bedre, det er nu ogsaa en lille usund Leilighed vi har det gjør maaske noget til sagen, men hvad skal man gøre her er saa knap Tid paa dem, dog har jeg nu været heldig og faaet en deilig lille Leilighed, paa 1 Stue paa 2 Fag, 1 Sovekammer paa 1 Fag og 1 rart Kjøkken, for 30 Rd. om Aaret. Jeg troer nok den vil blive hyggelig og saa et lille Stykke Havejord, det er rigtignok ikke stort men det er dog noget, og der er et deiligt Lysthuus i Enden af Haven hvor vi kan nyde vor Thee om Aftenen det vil sige om Sommeren. Nu maa jeg nok hellere holde op, for ellers bliver I vel misundelig, og slutte med at hilse Eder Alle fra Kone og Søn, haabende at det maa træffe Eder ved godt Helbred.

Eders hengivne Alfred Jensen."

Foto: Alfred og Jensine Jensen med den lille Thora. Vejle 1865

Det var det sidste brev fra Alfred, for 2½ måned efter, den 16. november 1867, forliste en båd på Vejle Fjord med 8 mænd, alle familiefædre fra byen. 5 personer druknede, den ene var Alfred, knapt 32 år. Jensine Jensen skrev til svigerinden Marie, da Thora blev konfirmeret i april 1869. Jensine ernærede sig ved at vaske handsker. Hun havde tuberkulose, og d. 30. januar 1871 døde hun fra den lille søn, Jens, som da var 4 år. Han blev adopteret af sin morbrøder, og da han var blevet konfirmeret, flyttede han til København. Her boede han hos fætteren Martin Madié, der var gift med Emilie. Thora Madié blev gift med Emil Warthoe. Gennem årene var der tæt kontakt mellem Thora Warthoes, Martin Madiés og Jens Martin Michael Jensens familier.

Thora Madié, gift Warthoe

Martin og Emilie Madié

Marie blev kaldt for "Lille Bedste" af de 6 børnebørn, som hun fik. I november 1887 skrev Marie til det kgl. Ordenskapitel for at få hjælp. Hun fik 30 kroner. Hun havde da levet af understøttelse fra Invalidefonden og fra Den Militære Enkekasse af 1847.

Igen i 1889 ansøgte hun Ordenskapitlet, hvor hun skrev, at hendes mands helbred blev nedbrudt, efter at han havde deltaget i slaget ved Isted Hede 1850, så han døde tre år efter. Hun skrev også, at hun var meget svagelig og ikke kunde tåle noget videre arbejde, så hun kunne tjene til sit underhold. Hun angav at have en årlig indtægt på 1653,50 kr. Den 14. maj 1893 døde Marie 69 år gammel. Hun blev begravet fra Garnisons kirke.

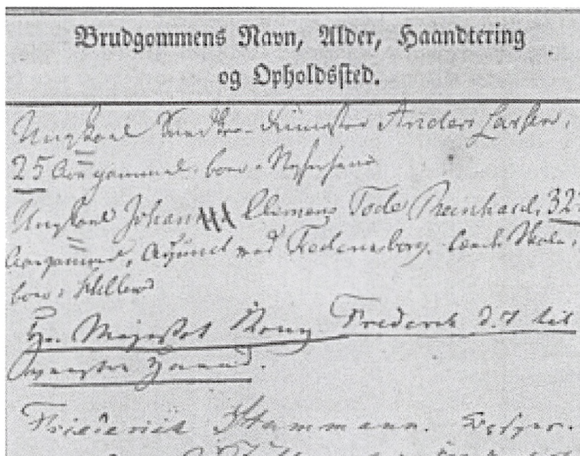
Foto: Johanne Marie Madié

Af Kirsten Rosenkrantz Segelcke Hesselgren

Som grundlag for den samlede biografi af Johanne Marie Madiés trange liv findes 18 spændende breve og attester, som er i familiens eje. Disse er desværre for lange at bringe i denne artikel (redaktionen).

Kongelige vielser i kirkebøgerne

Ligesom alle andre bryllupper er også kongelige vielser, der har fundet sted i Danmark, indført i en kirkebog.

Det var Christian 4., der "opfandt" kirkebøgerne i 1645/46. Nogle præster havde før den tid ført notater eller lister over deres embedsforretninger, men med Christian 4.'s missive fra 17. maj 1646, fik alle nu påbud om at føre "rigtig kirkebog ved dag og datum på, hvor mange udi deres sogne fødes, hvo dertil fader står, og hvor mange årligen tilsammen vies og dør."

Foto: Frederik 7. og grevinde Danner blev gift i Frederiksborg Slots sogn "til venstre Haand" som der står i kirkebogen

Kirkebøgerne fra Hof- og Slotsmenigheden og Frederiksborg Slots sogn er tilgængelige på samme vilkår som alle andre kirkebøger. Alle de statslige arkivers læsesale har en samling af mikrokort af bl.a. kirkebøger fra hele landet - her kan man også finde de kongelige vielser.

19. september 1944

Hvor heldig/uheldig kan man være?

To gange at blive udsat for tyskernes angreb og komme godt fra det!!

Situationsbillede fra den 19. september 1944:

CB-politi og -brandfolk brækker sammen med civile borgere brosten op i gården bag Det Gule Palce til brug for barrikaderne på slotspladsen.

(Foto: Frihedsmuseet)

I 1943 blev jeg indkaldt til Den kongelige Livgarde. Den 29. august 1943 var jeg på vagt på Jægersborg kaserne. Om aftenen havde jeg vagt, mens mine kammerater blev beordret til gymnastiksalen for at se danmarksfilmene. Uden for kaserneområdet kørte store tyske tanks frem og tilbage. Dette syntes vi, som var på vagt var mærkeligt. Vi tilkaldte vagtkommandøren, som kom og besigtigede det, og han konstaterede, at man på Ermelundssletten kunne se en masse blinkende lygter, som nærmede sig kaserne. Vagtkommandøren affyrede et skud, hvorefter der kom en masse skud fra Ermelundssletten. Herefter kom en stor tysk kampvogn og kørte igennem den lukkede port til kaserne ved Jægersborg Allé. Nu kom det til et ragnarok, idet de tyskere, som kom fra Ermelundssletten, og de andre tyskere som kom fra Jægersborg Allé, begyndte at skyde på hinanden.

Da tyskerne på deres kampvogne tændte lys, opdagede de fejlen og standsede skydningen. I mellemtiden havde vi andre (danske soldater) trukket os i sikkerhed. Kun én kammerat blev bange og løb, hvorefter tyskerne dræbte ham ved skud bagfra.

Nu havde tyskerne magten, og vi blev afvæbnet og interneret. Officererne blev interneret og sendt til Skodsborg. De menige blev på Jægersborg kaserne i godt en måned, hvorefter vi blev hjemsendt.

Efter denne barske oplevelse skulle jeg finde et job. Jeg meldte mig til Københavns politi og blev antaget. Da jeg kom på vagt om morgenen den 19. september 1944 på Svendsgades politistation (station 5), blev jeg beordret til at tage til Amalienborg for at gøre vagt dér. Jeg var godt sur, men det viste sig at blive min redning. Dog skulle jeg forinden opleve mit livs mareridt.

Da luftværnssirenerne lød ved middagstid, kom folk og fortalte os, at tyskerne var ved at køre politifolk væk på lastbiler til Frihavnen for at blive transporteret til Tyskland.

Nu kom havnearbejdere, bybude, kontorfolk og mange andre mennesker og hjalp os med at lave afspærringer i form af spanske ryttere og sandsække, så vi var i dækning, når tyskerne kom fra Gefionspringvandet, fra Amaliegade og fra havnen i små kanonbåde for at angribe os.

Da kampen gik i gang, løb vi over til bagbygningen ved siden af det palæ, hvor dronning Margrethe bor i dag. Her skulle vi bekæmpe den ene af de både, der kom fra havnesiden,

Faldne tysker ved Amaliegade 32

så de ikke kunne komme ind på Amalienborg slotsplads fra den side. Vi måtte hurtigt flytte os, da de tyske kugler gik lige igennem muren. Herefter fordelte vi os. Nogle kom over og ligge i Amaliegade for at modtage de tyskere, som kom fra Gefionspringvandet. Nu fløj kuglerne om hovederne på os. Et øldepot, som lå i Amaliegade, begyndte at smide flasker ned på gaden, så tyskerne ikke kunne lægge sig på gaden på grund af glasskårene. Herefter satte tyskerne ild til øldepotet.

Efter nogle timer meddeler tyskerne, at det er en fejltagelse, at de har angrebet slottet, hvorefter skyderiet ophører. Efter kampen kunne man konstatere, at der lå en snes tyskere, som var blevet dræbt. De danske tab (hvis man kan kalde det sådan) var, at slotsforvalteren og en politibetjent var blevet såret.

Den vagt, der havde forsvaret Amalienborg, blev herefter fast vagt indtil befrielsen i 1945, hvorefter livgarden igen tog over.

Det latinske latrin

I hjertet af København ligger en af byens mest spændende bydele. Officielt kaldet Nørre kvarter. En broget historie har dog også givet kvarteret det romantiske tilnavn "Latinerkvarteret" og det knapt så flatterende "Pisserenden".

Nørre kvarter, indrammet af centralgaderne Nørregade og Vestergade, er en moderne bydel fuld af alternative iværksættere og utraditionelle butikker. Kvarteret er også et af byens ældste og stammer tilbage fra 1167, hvor Bisp

Absalon grundlagde byen. Dengang gik landevejen fra Roskilde gennem Vestergade ned til havnen ved Højbro Plads. Landevejen førte handlen med sig, og en mangfoldig skare af småhandlere, håndværkere og enkelte storkøbmænd slog sig ned i området i de følgende århundreder. Indbyggertallet steg, og Nørre Kvarter var i 1600-tallet blevet forvandlet fra et ubebygget sumpområde til et livligt handelskvarter.

"Latinerkvarteret"

I takt med at København voksede, steg behovet for et universitet, der kunne uddanne præster til landets kirker. I 1479 grundlagde Christian I derfor Københavns Universitet ved Vor Frue Plads. Lærde folk flyttede til området, og et nyt ungdommeligt miljø blev skabt. Efter dagens forelæsninger summede stræderne af latin, der indtil 1700-tallet var universitetssproget. Derved, som i andre europæiske hovedstæder, opstod betegnelsen "Latinerkvarteret".

Fine forhold havde universitetet dog ikke, for ved indvielsen stod doktorer og magistre uden lokaler at indrette sig i. Kongen var for fattig til at yde økonomisk bistand, og bisperne for nærige. I mangel af bedre blev Vor Frue Skole (den senere Metropolititanskole) derfor stillet til rådighed. Dette var absolut ingen værdig løsning for et universitet, der var blevet velsignet af Paven, så Christian I fik trumfet igennem, at Københavns rådhus på hjørnet af Nørregade og Studiestræde (dengang Rådhusstræde) skulle laves om til universitet. Et nyt rådhus blev opført på Gammeltorv, og strædet bagved overtog navnet Rådhusstræde. Universitet beholdt sin beliggenhed indtil Reformationen godt 50 år senere. Herefter rykkede det til Nørregade 10, hvor det ligger i dag.

Billede: Gammeltorv/Nytorv

”Pisserenden”

Men et er ideen om et fint akademisk kvarter, noget andet er den barske virkelighed. Selv om Nørre Kvarter kunne prale af universitetet, Vor Frue og Sankt Petri Kirker, var området et fattigkvarter. Beboerne klumpede sig sammen i trange, sundhedsfarlige lejligheder med adskillige side- og baggårde. Stræderne var smalle, så der var hverken lys eller frisk luft. Desuden stank kvarteret fælt af afføring.

Det latrinære navn ”Pisserenden” opstod omkring stræderne Larsbjørnsstræde og senere Teglgårdstræde. Her lå brændevinsbrænderier og sukkerraffinaderier. Affaldsstoffer herfra blev ædt af beboernes svin og kreaturer, der var opstaldet i baggårde og baghuse helt op i 3. sals højde. Efterladenskaberne blev smidt i rendestenene sammen med beboernes. Her kunne afføringen så ligge i flere dage, indtil den sivede ned i brønde og vandlag, hvilket gav en kvælende lugt i området og skabte problemer for optagelse af rent drikkevand.

At bo i Nørre Kvarter var med andre ord som at bo på en stor stinkende mødding. Folk blev syge og mange døde, men der blev ikke gjort noget ved problemet gennem flere århundreder. Selv da København endelig blev kloakeret i perioden 1860-1905, var det kun dele af kvarteret, der blev tilsluttet kloaksystemet, og mange af de gamle huse i ’Pisserenden’ fik først rigtige vandklosetter i tyverne og trediverne.

Nørre Kvarters comeback

På grund af Nørre Kvarters stank og usselhed, blev området betragtet som et primitivt rakkermiljø snarere end et pænt studiekvarter, og som årene fløj gik stræderne mere og mere i forfald. De fleste velstående borgere flyttede væk sidst i 1800-tallet, og der skulle gå ikke mindre end 70 år, før der blev pustet frisk liv i kvarteret.

I 1960’erne flyttede en række kunstnere, musikere og andre kreative til. De vendte op og ned på Nørre Kvarters image, og navnet ”Pisserenden” blev nu forbundet med frisind, livskvalitet og et sted, hvor kunst blomstrer op af møddingen. I 1980’erne forårsagede huslejestigninger, nedrivninger og saneringer dog, at disse alternative beboere flyttede væk igen. Men Nørre Kvarter havde opnået status som attraktivt område for kreative sjæle, så området er i dag stadig en oase for kunstnertyper – nu blot med penge på lommen. Møg, stank og rådne baghuse er forsvundet, og et fattigt håndværksmiljø er blevet til et fashionabelt trendsætterkvarter.

Af Anita Lauridsen

Nyt selvbetjeningsmagasin på landsarkivet

Tirsdag d. 18. maj kl. 15.15, blev åbningen af det nye selvbetjeningsmagasin på landsarkivet fejret med en lille reception for brugerne. Herefter vil alle brugere selv kunne hente umiddelbart tilgængelige kirkebøger (kontrabøger i original) frem til brug på sin plads. Det er kun kirkebøger, hvor alle sider er umiddelbart tilgængelige, som er stillet frem i selvbetjeningsafsnittet. Kirkebøger, som indeholder delvist tilgængeligt materiale, skal stadig bestilles frem på læsesalen på de almindelige hvide bestillingssedler. De fremlagte pladsskilte **SKAL** benyttes hver gang man fjerner en kirkebog, så vi sikrer, at bøgerne kommer rigtigt på plads igen og alle ved, hvem der sidder med den pågældende protokol.

<http://www.sa.dk/lak/aktuelt/selvbetjen.htm>

Frederik Christian Rømer

Jeg vil her fortælle historien om min tip-tip oldefar. I jagten på at finde min mors farmor Ida Johanne Rømer der kom fra Holstein, ledte det pludselig til hendes danskfødte farfar i stedet. Jeg blev så betaget af hans historie, at jeg gerne vil dele den med andre. Som så mange gange før er slægtsforskning jo noget finurligt noget. Skæbnen overgår som så ofte før næsten alt. Oplysningerne jeg søgte kom dumpende ind via mail, brevsprække og telefonen en efter en, næsten som, var der nogen overjordiske, der hjalp mig. Hvorfra viste disse personer at jeg var gået i gang med historien om Frederik Christian Rømer?.

Jo! En hjemmeside er en god ting. Da jeg har lavet sider om slægten Bergendorff, tænkte jeg, at jeg kunne jo begynde med det småt, jeg havde om Frederik Christian Rømer. Så enkelte data blev lagt op på min side om ham, og enkelte besøg på Landsarkivet var af naturlige årsager jo nødvendigt. Men pludselig en dag ringede telefonen, og en sød dame fortalte, at det var hendes morfar, og at hun kendte nogle andre slægtninge til Frederik Christian Rømer, der var noget ældre end hende, de var vist nok grandfætre til hende. Af disse grandfætre var én oppe i 90'erne og hurtigt var forbindelsen etableret. Friske ældre herrer ringede til mig og hurtigt kom de forbi med alverdens billeder af slægten og af den meget statelige Frederik Christian Rømer. Som de selv sagde, havde de jo levet et langt liv og vidste ikke hvor længe endnu, de ville være på vores jord, så de måtte hellere smede medens de kunne. Dette var så glædeligt for mig at jeg straks forfattede en side om Frederik på min hjemmeside. Nedenunder kan I læse, om det jeg nu har om hans liv og færden indtil videre.

Frederik Christian blev født d. 18. juni 1832, Edelsæde, Kølstrup sogn på Fyn af Militærmand Heinrich Frederich Von Rømer og husassistent Inger Marie Hoffensetz.

Han blev døbt d. 9. august 1832 i Kølstrup kirke, Kølstrup sogn, Fyn.

Frederik Christian Rømer døde d. 16. november 1921 i Hvidovre og blev begravet d. 20. november 1921 på Hvidovre kirkegård.

Af stilling blev han Generalleutnant – senere Kobberstikker i Generalstaben

Den 11. juni 1851 blev han i Tønning viet til Frederikke Johanne Odefey, datter af Heldt Odefey og Frauche Andres d. 10. februar 1832 i Tønning, Slesvig.

Foto: Frederik Christian Rømer som ung i dansk uniform.

Foto: Frederikke Johanne Odefey som ung.

Frederik og Frederikke fik tilsammen 10 børn:

Emil Frederik Christian født d. 6. juli 1852, Garnisons sogn, Kbh.

Emilie Frederikke Mathilde født i 1854 i Kiel, Holstein

Wilhelm Frederik Christian født d. 4. april 1855, Kiel, Holstein (*min oldefar født samme dato som jeg selv*)

Valentin Julius Nicolai Theodor født i 1858, Kiel, Holstein.

Rosa Olivia Clara født f. 12. maj 1859 i Tønning, Holstein. Død d. 16. januar 1940.

Emil Arnold født d. 17. december 1861 i Vor Frelser sogn, Kbh. Død d. 14. april 1866.

Victor Emanuel født d. 26. maj 1864 i Garnisons sogn, Kbh. Død d. 23. september 1865.

Frederik Carl Christian født d. 9. august 1866 i Garnisons Sogn, Kbh. Død d. 17. august 1866.

Frederikke Augusta født d. 12. januar 1868 i Garnisons sogn, Kbh.

Olivia Cecilia født d. 1. september 1870 i Garnisons sogn, Kbh

De tre drengebørn **Emil Arnold**, **Victor Emanuel** og **Frederik Carl Christian** døde som små af henholdsvis: Tyæmi, Skarlagensfeber samt Mundklemme. (Mundklemme var og er en sygdom, der gør det vanskeligt at åbne munden og derfor indtage føde, den følger med visse sygdomme, især ved sygdommen stivkrampe (Tetanus) (mest almindelig hos dyr).

Frederik Christian Rømer

16. 18 Jun 1832	Frederik Christian Rømer, Børstebinder -	Født i Slesvig den 9. August 1832.
<p>Indvillig og med Troskab og Hæder vil jeg, som forinden skrevet, Christen Rømer v. Rømer, i Edelsteds den 16. Jun 1832 skrevet</p>	<p>Madam Rhodde ff Munkens Gæstehuse Mellemstaden i Rhodde Bønderne, som skabes af Oluf og Hansine Rømer som af Rømer, 5 G. Christ. Rømer og Hansine 1832</p>	<p>1832 7. August Rhodde</p>

Han blev døbt den 9. august 1832 Frederik Christian Rømer, søn af V. Rømer Kammerjunker, Oberstleutnant i Edelsæde samt Inger Marie Hoffensitz (jomfru) hos kammerjunker og Oberstleutnant V. Rømer i Edelsæde. I hans vaccinationsbevis, udstedt og vaccineret af distriktslæge Harder i Kerteminde den 4. september 1832 og den samme dag protocolleret af sognepræst O. L. Friss i Kølstrup, bliver udtrykkeligt bevidnet: at han er 1/2 aar gammel og søn af Herr Oberstleutnant Von Römer, bosiddende i Kølstrup.

Faddernes navn, stand og opholdsted ifølge kirkebogen i Kølstrup var Madam Rhoede, Jomfru Hansen, Hr. Matheu modehandler, Hr. Rhod Brændevinsbrænder af Odense, og barnets forældre F. Rømer K.J, Oberstleutnant og kammerjunker i Edelsæde udi Kølstrup.

Ifølge folketællingen 1834 var Frederik Rømer 2 år gammel og boede i Sankt Hans Landsogn i Odense i flækken Blæsenborg i Snapind. I husstanden var også Hr. Rømer, 74, Enkemand, Oberst, kammerjunker og pensionist, hans fader, samt Inger Marie Hoffensiter 27 år gammel men ugift og Hr. Rømers husholderske. Drengen Johan Nielsen Schmidt 2 år gammel, Rasmine Hoffensiter's søn. Rasmine var 25 år gammel og Inger Maries søster, Rasmine var tjenestepige.

Ifølge folketællingen 1845 befinder han sig Overgaden matrikel nr. 57. Her hedder han Fritz Christian Rømer og er 12 år gammel og er discipel, han bor hos sin morbror i Aarhus, guldsmeden Johan Hoffensetz, der er 46 år gammel og gift.

Frederik Christian Rømer bliver konfirmeret den 4. oktober 1846 i Vor Frue Kirke i Odense. Hans kundskaber er gode, og opførslen er god.

I Folketællingen for Blegdamsvej 8, 1. sal året 1870 står der, at Frederik Christian Rømer nu er 37 år gammel og gift. Han er født i Odense, husfader og kobberstikker ved generalstaben. Hans kone er Frederikke Johanne Rømer, 36 år gammel født i Tønning i Slesvig. Sønnen Vilhelm Frederik Christian Rømer, 14 år gammel født i Kiel i Holstein. Sønnen Valentin Julius Nicolai Theodor Rømer, 12 år gammel født i Kiel i Holstein. Datteren Emilie Frederikke Mathilde Rømer, 16 år gammel født i Kiel i Holstein. Datteren Rosa Olivia Clara Rømer, 10 år gammel født i Tønning i Slesvig og datteren Frederikke Rømer, 2 år gammel født i København. Desuden befandt der sig ugift tjenestetjyende Laura Lind, født i Horsens, 30 år gammel.

Familien boede også på følgende adresser:

1870 samt 1880 Blegdamsvej 8.

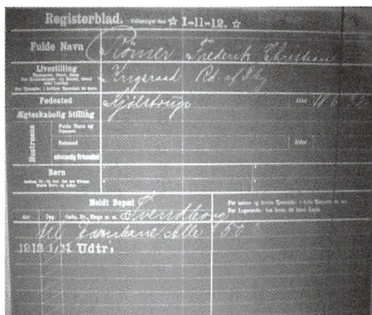
1885 Wiedeweldsgade 14.

1902 Kirkevej i Valby.

Nyelandsvej 52 i København.

Desuden boede han i Svendborg et stykke tid hvorefter han flyttede til Jernbane Alle 50 i 1912.

Foto: kopi med digitalalkamera af registerblad fra Kbh's Rådhus.

Frederik Christian Rømer var kobberstikker, han lavede landkort for generalstaben til han blev 89 år gammel. I 1906 modtager han fra bestyrelsen for de militære underklassers pensionering og for invalideforsørgelsen meddelelse om, at der i henhold til lov nr. 272 af 19'de december 1906 er tillagt fhv. Kobberstikker Frederik Christian Rømer en livsvarig årlig hædersgave for deltagelse i kampene for fædrelandet i årene 1848-50, (treårskrigen i Slesvig).

Ethundrede kroner, der forfaldt til udbetaling første gang for 1906 og derefter hver den 28de december en gang årligt. Desuden er han blevet optaget i invalidebestyrelsens bøger og kunne ved udleverede blanket eller kvittering, der var behørigt underskrevet af en præst eller en anden behørig kongelig embedsmand, og dersom han var i live i det pågældende år og dato, få beløbet udbetalt.

Frederik Christian Rømer deltog også i krigen 1864 og blev derefter tildelt krigspension samt udnævnt til Dannebrogsmænd. Efter at være blevet adlet via et adelspatent, kaldte han sig for Von Rømer. Familiens våbenskjold kan ses på Frederiksborg slot ved Dronningetrappen og har nr. 794.

Krigsraad Rømers selvbiografi i anledning af hans udnævnelse til Ridder af Dannebrogordenen den 7'de april 1911.

"Min højtelskede Fader Kammerjunker, Oberstleutnant von Rømer, døde den 17 Maj 1835 paa Gaarden Snapin tæt ved Odense, jeg var 3 Aar, blev anbragt hos min Moders Broder i Odense, Her Von Hoffensiestz. Frekventerede Odense Realskole, hvor Hans Kongelig Højhed Kronprins Frederik, som Guvernør paa Fyn ofte kom og overhørte os, jeg kan mindes, at Hans Kongelig Højhed kom medens min Fader stadig levede i vort Hjem. Da jeg havde staaet Konfirmation i Frue Kirke og følte Lyst til Militærstanden, rejste min elskede Moder med mig til København, hvor jeg ansats ved 8de Livinfanteribattellion den 6 November 1846 under Hr. Oberst Schleppegrell, (senere General F.H. von Schleppegrell) der fremstillede mig for Hans Majestæt Kong Kristian den Ottende. Hans Duscklautighed Prins Wilhelm var netop hos Hans Kongelig Majestæt i det Øjeblik. Efter min Moders Meddelelse til mig var det hendes Ønske at faa mig anbragt paa Landkortet. Akademiet, det skete ikke, Hans Majestæt Kongen døde 20 Januar 1848.

Krigen brød ud jeg fulgte med som Spillemand, deltog i Slaget ved Kolding den 23 April 1849 (efter i 1848 at have været til Tjeneste ved Rekrutskolen i Nyborg) i Fagninger ved Gudsø den 7 Maj 1849 i Forsvaret af Fredericia inden Belejringen i 1849.

(Da Slaget var ved Fredericia, laa jeg syg paa Fyn) og i Slaget ved Isted den 25 Juli 1850.

Aar 1851, Kommanderedes jeg til Tjeneste (midlertidig) ved 6 Reservebattalion i Tønning, under Hr. Oberstleutnant Wørishøffer, der var det at jeg af Hans Majestæt Kong Frederik

den 7de, erholdt Tilladelse til at indgaa Ægteskab med Frederikke Johanne O.de.Föy. Aaret 1852 kom jeg tilbage til 8de Livs - Infanteri Bataillon, hvor jeg som Furér forblev til 31te Marti 1860. 1st April samme Aar ansattes jeg ved Generalstaben, Topografiske Afdeling som Guide, lærte samtidig Kobberstikning. Under den sidste Krig 1864 blev jeg ansat som Regnskabsfører ved Koraleriskolen dels i København, dels i Jægersborg under Hr Major Gyldenstjerne Sehested, førte samtidig Regnskabet paa den "Kgl. Mage" under Hr Ritmester Castenskjold. Efter at Freden var sluttet blev jeg ifølge Generalstabens Indstilling til Krigsministeriet, og dettes Approbation ansat som kobberstikker ved generalstaben. I Oktober 1876 hædrede Hans Majestæt Kong Kristian den 9de mig med erindringsmedaljen, for Deltagelse i krigen 1848-1850.

Den 1st Januar 1910, modtog jeg min Afsked, den 13 Januar 1911 udnævnte Hans Kongelig Majestæt Kong Frederik den 8de mig allernaadigt til Krigsraad, den 7 April samme aar overrakte Hans Majestæt mig allernaadigste Ridderordenen i Residentspalæet paa Amalienborg".

Underskrevet Allernaadigste F.C. Rømer,

Krigsraad og R. af Dbg.

Foto: Frederik Christian Rømer

Brevet er dengang sendt til Ordenshistoriegrafen - Amalienborg.

Læs mere om familien Rømer på min hjemmeside: <http://www.danbbs.dk/~janhb/>

Er du efterkommer til Frederik Christian Rømer eller hans børn, eller har du oplysninger til det overnævnte, vil jeg meget gerne høre fra dig på: janhb@mail.danbbs.dk

Gitte Bergendorff Høstbo

Slægtsforskning i Sverige

Kirkebogsføringen

Ligesom i det øvrige Norden har folkebogsføringen i Sverige historisk været ført af kirken, og derfor er kirkebøgerne de centrale kilder for slægtsforskeren. Et vigtigt år i svensk slægtsforskning er derfor 1686, idet der da kom en kirkelov som krævede at kirkerne skulle føre bog over sin befolkning. Dette indebærer, at man normalt kan regne med, at der findes kirkebøger bevarede i det mindste siden den tid. Man kan sige, at der generelt findes bøger fra ca. år 1700. Men mange steder findes der endog ældre bøger.

Men der findes også gamle bøger i f.eks. store dele af Östergötland. Hvis bøgerne begynder uventet sent er ”*Sveriges församlingar genom tiderna*” en god opslagsbog, idet man der kan se, om et sogn er brudt ud og gået over til en andet, eller om manglen beror på at f.eks. ældre bøger er brændt. I det hele taget er denne bog en udmærket opslagsbog for grænseændringer, navneændringer, startpunkt for kirkebøgerne, etc. De bøger, som førtes, var fra begyndelsen fødsels- og dåbsbøger, lysnings- og vielsesbøger samt og død og begravelsesbøger. Senere kom der andre bøger til. Bl.a. blev det ikke obligatorisk med ind- og udflytningslister før efter 1800, til stor skuffelse for mangen en slægtsforsker. Kirkebøgerne førtes kun i ét eksemplar, så det er naturligvis besværligt, hvis dette eneste eksemplar er blevet ødelagt på en eller anden måde.

Efter 1860 findes dog alle oplysninger bevarede, idet Statistiske Centralbyrån (SCB) oprettedes dette år, hvorfor sognene hvert år måtte lave uddrag af deres fødsels-, vielses- og dødbøger og sende dem ind. Disse uddrag er nu filmet og findes tilgængelige på mikrokort på Riksarkivet i Stockholm. De har uddrag endda langt op i tiden, så det er et godt sted at begynde sin forskning dér. Den eneste begrænsning er, at der findes en ”*sekretesslov*”. Materiale som er yngre end 70 år er sekretessbelagt, dvs. underlagt tavshedspligt, hvilket imidlertid blot indebærer, at man, inden man får lov til at se på materialet, skriver under på en forsikring om, at man ikke vil misbruge det. SCB-uddragene indeholder de vigtigste oplysninger fra originalen, men ikke alle. Ofte savnes f.eks. dødsårsagerne i dødebøgerne. Før eller senere bør man derfor kontrollere originalen også. Originalbøgerne skifter i kvalitet både mellem stifterne og med tiden. Sommetider står f.eks. forældrene til bruden og brudgommen med.

Blandt dødebøgerne er de såkaldte personaliebøgerne en ypperlig kilde. Disse indeholder biografier over personerne. Ofte er de meget omfattende og indeholder såvel oplysninger om fødsel og forældre, flytninger, ægteskab og børn samt beskrivelser af, hvordan personen var, og hvordan dennes sidste tid udspillede sig. Der findes også enklere varianter med f.eks. kun oplysninger om forældrene eller beskrivelse af personens egenskaber. Personaliebogen er en undtagelse til reglen om, at bøgerne kun førtes i et eksemplar. Af og til findes der nemlig både en personaliebog og en ordinær dødebog. Da gælder det om at man vælger personaliebogen, så man ikke mister noget væsentligt. Specielt godt er det, at personaliebøgerne ofte er nogle af de ældste dødebøger og giver oplysningerne om fødested m.m., som man ellers ikke kunne havde fået svar på.

Specielle kilder for Sverige

At slægtsforskningen er blevet en specielt stor hobby i Sverige, er ikke så mærkelig, eftersom forholdene er så usædvanligt gode for at forske i sin slægt, uanset forfædrenes samfundsstatus. En årsag til dette er naturligvis, at hele folket bogførtes af kirken, som vi var inde på allerede i første afsnit. Men der findes også andre forhold, som gør det lettere at følge slægten også for de mennesker, som ikke havde slægtsnavn. Det sidste gjaldt de allerfleste i Sverige ligesom i nabolandene. I stedet for slægtsnavn havde bønder og andre normalt såkaldt patronymikon, d.v.s. "fadersnavn" som ændredes for hver generation.

Dette system opløstes først under 1800-tallet, da både sønner og døtre fik faderens patronymikon som slægtsnavn. Nogle steder skete det tidligere, især i byerne. Når størstedelen af befolkningen har patronymikon og desuden ofte med ganske lidt variation, kan det være svært at finde ud af, hvorfra en person kommer, hvis denne ikke har overtaget slægtsgården eller lignende. Jo længere personen er flyttet væk, jo sværere kan det være at identificere vedkommende i en fødselsbog. Heldigvis findes der dog en udmærket kilde som letter dette, nemlig husforhørslængden.

Husforhørslængderne er unikke for Sverige (og Finland, en del af Sverige før 1809). De oprettedes for at holde styr på befolkningens kristendoms-kundskaber, men det vigtigste for slægtsforskeren er, at man da oftest også skrev ind, når og hvor personerne var fødte. Husforhørslængderne er helt enkelt en gennemgang af, hvem der boede i forsamlingen, bopæl efter bopæl. Gennemgangen gjordes i forbindelse med husforhøret, og eftersom man gennemførte disse hvert år, får man et kontinuerligt billede af sognets (församlingens) indbyggere (i slutningen af 1800-tallet ændredes således navnet til församlingsbøger). Oftest førte man bøgerne i fem eller ti år samt dødsfald, flytninger og andre optegnelser om befolkningen blev indført (f.eks. forbydelser).

Fødselsbøger og husforhørslængder er de centrale bøger i svensk slægtsforskning. Man skifter helt enkelt imellem dem for at komme tilbage i tiden. I fødselsbøgerne får man jo svar på en persons forældre og deres bopæl, i husforhørslængderne slår man dem op på bopælen og får svar på, hvor de i sin tid var født. Husforhørslængderne er altså vigtige for at få svar på oplysningerne om en persons fødsel. Men det er mindst lige så vigtigt, at de førtes kontinuerligt, eftersom man da kan følge en person bagud eller fremad i livet fra det tidspunkt, når man første gang finder vedkommende. Udbyttet af dette er åbenlys, når oplysningerne om fødselsdato og -sted savnes, er ufuldstændige eller viser sig at være fejlagtige. Da følger man helt enkelt personen bagud i tiden. Måske kan man finde et tidspunkt med bedre information, når f.eks. en oplysning forvaskes. Hvis personen på et tidspunkt er flyttet fra sine forældre, bør man før eller senere kunne følge dem tilbage til det tidspunkt. På samme måde gør kontinuiteten det også enklere at gøre forskningen mere sikker. Selv om der findes en person født i det sogn på den dato, som opgives i en husforhørslængde, er det derfor sikrest at følge denne bagud i længderne for at se, at det virkelig er den rette person.

På samme måde gør husforhørslængdernes kontinuitet det lettere at finde dødsdato og vielsesdato.

Andre vigtige kilder, som minder om husforhørslægnderne, er forskellige skattelægnder. Den vigtigste af disse er mandtalslægnden. Den indførtes samtidig med at lenene (amterne) dannedes i 1634. Hensigten var at føre bog over befolkningens betaling af den nye mandtalskat, som samtidigt indførtes. Dens værdi ligger bl.a. i, at næsten hele den voksne befolkning var skyldig til at betale denne skat og altså bogførtes i denne mandtalslægnde. Desuden var skatten årlig, så mandtalslægnder oprettedes hvert år. Selv om oplysningerne er meget mindre fuldstændige end i husforhørslægnderne, er dette altså en måde at følge befolkningen kontinuert. Mandtalslægnderne går man dermed frem for alt til, når husforhørslægnder ikke findes, om de er ødelagte eller inden de var begyndt at føres. Men mandtalslægnderne har dårligere oplysninger om alder, og desuden kun i senere tid. Der står heller ingenting om fødested og næsten aldrig hustruens navn.

På det sidste punkt findes der dog undtagelse i midten af 1600-tallet, specielt i Östergötland, hvis lægnder er indholdsrige i en del år. I almindelighed kan mandtalslægnderne også anvendes for at følge, når familier flytter, ved at man ser at de forsvinder et sted, samtidig med at de dukker op et andet. Hvis mandens navn er almindeligt, findes der dog en vis risiko for forveksling. Desto bedre er det at mandtalslægnderne i de første årtier af 1700-tallet ofte indeholder oplysninger om hvorfra og/eller hvortil personer er flyttet.

Kildernes tilgængelighed

De svenske kilder er tilgængelige på flere måder. Sognenes originalbøger er f.eks. normalt indleverede til nærmeste landsarkiv. Hvert landsarkiv tager vare om originalhandlingerne i et eller flere len (amter). De traditionelle landsarkiver findes i Härnösand, Östersund, Uppsala, Vadstena, Visby, Lund og Göteborg. Desuden fungerer Stockholms Stadsarkiv og Malmö Stadsarkiv som landsarkiv for hhv. Stockholms len og Malmö kommune, og Karlstad er formelt blevet nyt landsarkiv for Värmlands len siden indflytningen i 1998.

På landsarkiverne finder man almindeligvis materialer mindst frem til slutningen af 1800-tallet. Senere materiale ligger almindeligvis normalt i sognene, men i og med at disse siden 1991 ikke mere passer folkebogføringen, bliver materialet indleveret til landsarkiverne, hvilket allerede er begyndt at ske i bl.a. Härnösand. At tage til landsarkiverne er altså en måde at gennemføre sin slægtsforskning. Kirkebøgerne er kopieret på mikrofiche af en myndighed under Rigsarkivet, "SVAR", som betyder Svensk Arkivinformatiön. Fra SVAR kan man også bestille disse mikrokort hjem, og det er almindeligvis den sædvanlige måde at slægtsforske på i Sverige. Man kan bestille direkte fra SVAR, men de har også truffet aftale med de fleste kommuner i landet, så at man kan bestille gennem sit kommunebibliotek. Her tager SVAR en lavere afgift pr. kirkebog og siden er det op til hver kommune, hvor meget man lader forskeren betale. Summen kan altså være mere eller mindre.

Et interessant alternativ er de tre forskercentre, som findes, hvor kirkebøgerne for hele Sverige findes på mikrofiche. Det ældste er en del af SVAR i Ramsele, Ångermanland og resultatet af en JO-anmeldelse 1996 tolkedes, som at man ikke måtte tage betaling af de personer, som forskede på stedet, hvorfor det har været gratis at forske der siden 01.01.1997. SVAR drev også et forskercenter i Kyrkhult, Blekinge.

En kort periode i begyndelsen af 1997 var det også gratis dér, men siden omdannedes centret til en stiftelse og afgifterne genindførtes. Der findes også et forskercenter i Leksand, Dalarna, "*Släktforskernes Hus*", som har en anden ejer og tager afgifter. Desuden har Riksarkivet åbnet et nyt forskercenter i Arninge nordøst for Stockholm, som angiveligt er gratis at benytte. Uanset om det er gratis eller ej, så er forskercentrene de bedste steder for slægtsforskning. Eftersom alle sognes materiale findes dér, er det bare at gå og hente et nyt sogn, når man behøver det, og det er en vældig effektiv måde at forske på.

Interessante projekter

Sverige er ofte et foregangsland, når det gælder interessante projekter for slægtsforskere. Eksempelvis er det i de senere år blevet ganske almindeligt med projekter, som går ud på at rekonstruere ødelagte kirkebøger fra andre kilder. Flere af disse er resulteret i færdige bøger, mens andre endnu ikke er kommet så langt.

Det er derimod meget mere usædvanligt i Sverige end f.eks. i Norge med bygdebøger eller, som det kaldes på svensk, "familieregistre". De fleste af de, der findes indeholder sogne i Norrland. Specielt ambitiøse var en serie bøger, som hovedsageligt blev udgivet i 40- og 50-tallet under navnet "Min Släkt" eller "Sveriges Släktregister". Disse blev udgivet for mange sogne i Gävleborgs len. Men Medelpad må være det tætteste landskab, når det gælder familieregistre. Opbygningen og tidsomfanget for sådanne bøger skifter, men det de har fælles er, at de tager hele befolkningen op egn for egn, opstillet familievise med henvisninger, så det er let at finde sine forfædre i sognene i en sådan bog.

Databaser er også blevet en populær arbejdsmåde i de senere år. Oftest er de geografisk inddelte, f.eks. findes sådanne for Ångermanland og Östergötland. Databaserne indeholder ofte mange slægtslinier, men der findes også nogle, som er samlinger af notitser fra kirkebøgerne. Den største af disse indeholder flere millioner notitser fra Kalmar len. Der findes også specialdatabaser som f.eks. indeholder smede og da ikke bare fra Sverige, men også de finske grene af nogle smedslægter. Der foregår også registrering af soldater i forskellige egne, børnehjemsbørn, personer nævnt i Östgöska bouppteckninger (skifter), Värmländske emigranter, og meget mere.

Et interessant projekt er også CD-skiven "Sveriges Dödbok 1968-1996". Det er en udmærket start på at begynde at forske i personer døde under den periode, idet man får fødesognet, og det er også en let måde at søge på usædvanlige navne, etc. I efteråret 2003 udkom CD-skiven "Sveriges Befolkning 1890", et stort projekt i samarbejde mellem Sveriges Släktforskarförbund og Arkion/SVAR under Riksarkivet, hvor alle der boede i Sverige per 31. december 1890 er registreret. Søgningen er gjort enkel og kan gøres på flere måder. Finder man den person, man søger, kan man samtidigt se, hvem der boede på samme adresse på det tidspunkt.

I løbet af de senere år er flere projekter lanceret for at overføre kirkebøger til internettet som indscanninger. Disse er endnu langt fra komplette, og kvaliteten af de indscannede billeder kan stadig forbedres en hel del, men det er en spændende vision, som vil kunne glæde mange slægtsforskere, efterhånden som scanningsteknikken forbedres og projekterne fuldføres.

Indholdsfortegnelse:	Side
Foreningsoversigt	2
Er slægtsforskning kun romantik?	3
En kvindeskæbne i det gamle Kjøbenhavn	4-10
Kongelige vielser i kirkebøgerne	10
19. september 1944	11-12
Det latinske latrin	13-14
Nyt selvbetjeningsmagasin på landsarkivet	14
Frederik Christian Rømer	15-19
Slægtsforskning i Sverige	20-23

Indhæftet i midten: Program for efteråret 2004

Slavernes Spor

Arkivalier fra både LAK og RA er med i ny dokumentar-udsendelse om efterkommere fra slaver i Dansk-Vestindien

DR-TV har besluttet at forevige de danske slavers historie gennem en højt profileret dokumentar-serie. Forberedelserne der har strakt sig over en længere årrække, har omfattet et udstrakt samarbejde med institutioner og enkeltpersoner, ikke mindst Rigsarkivet og landsarkiverne.

Danske slavearkiver bedst i verden

Mange efterkommere af danske slaver er lige nu i færd med at grave deres historier frem, godt hjulpet af historikere og eksperter i slægtsforskning, af familiernes private papirer og af de danske slave-arkiver, der hører til de bedste i verden. Modsat forfatteren Alex Haleys berømte serie 'Roots' kan danske slægtsforbindelser meget ofte dokumenteres med skriftlige kilder. Udsendelserne er færdige sidst i 2004. Serien udgøres af fire dokumentarfilm à 58'30 minutter plus en 1-times version på engelsk til international distribution.

Serien vises også i andre lande

Optagelserne foregår i Danmark, Norge, Sverige, Island, Tyskland, Frankrig, England, USA, Vestindien og Afrika. Nok er kernehistorien dansk med et stærkt nordisk islæt, men emnet er universelt og vedkommende for mange lande og internationale organisationer, der har sat slavetiden højt på sin dagsorden.

Det er Peter Wodskou, bag fotografen, der har fungeret som bindeled og "slægtshistorisk hjælper" på udsendelserne.

